

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๔

อิริยาบถบรรเทาทุกข์

วันนี้จะไปกรุงเทพ ออกตอนบ่าย วันพรุ่งนี้เทศน์ อย่างนั้นแล้ว เทศน์วันพรุ่งนี้ คนจะมากด้วยนะ แน่ใจว่าคนจะมาก ทั้งพระทั้งประชาชนจะมากวันพรุ่งนี้ พระแถวนั้น จะมาหมด นอกจากนั้นทางภาคนี้ก็ไป ไปภาคกลาง เพราะวัดอโศการามเป็นจุดศูนย์กลางของพระฝ่ายปฏิบัติและปริยัติร่วมกันด้วย เครื่องบินเขาบอกว่าเวลาบ่าย ๒ โมง ๑๕ นาที ออกจากสนามบินวอชิงตัน ดูเข้าไปชั่วโมงกับ ๑๕ นาทีนะ ธรรมดาบ่ายโมง ๑๐ นาที ออก นี่เป็น ๒ โมง ๑๕ นาที ไปนี้จะตรงไปวัดอโศฯ เลยไม่แวะที่ไหนทั้งนั้น ออกจากนั้นก็ตรงไปวัดอโศฯ พอเสร็จแล้วตรงมาสนามบินแล้วมาเลย

เมื่อวานนี้ก็มาหลายคณะมาที่นี่ ทางไหนบ้างลืมนะ เชียงรายก็เยอะ บ้านไผ่ ที่คณะใหญ่ก็มีสองคณะเมื่อวานนี้ ถ้าพูดถึงเรื่องว่าการหนักเราหนักมากทุกวันนี้ หนัก การรับภาระเทศนาว่าการต่าง ๆ ตลอดคนมาเกี่ยวข้องวันหนึ่ง ๆ ไม่ค่อยมีเวลาว่างนะ ไม่ค่อยว่างแหละ ที่เราจะให้ว่างของเรานั้นเรามี ใครไปยุ่งไม่ได้อันนั้น พอว่าเล็ก-เล็ก เลยไปเลย เราทำหน้าที่ของเราเปลี่ยนอิริยาบถพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงเรื่องธาตุเรื่อง ชั้นให้พอเหมาะพอสม นั่งมากก็หนัก เดินมากก็หนัก นอนมากก็หนัก ยืนมากก็หนัก ให้พลิกแพลงเปลี่ยนแปลงพอดีพอดีมัน นี่คือนิริยาบถ บรรเทาทุกข์ พวกกันรู้ไหม

นอนก็บรรเทาทุกข์ ยืน เดิน บรรเทาทุกข์ในธาตุในชั้น มันจึงกลิ้งตลอดเวลา พระอรหันต์ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เรื่องธาตุชั้นนี้เป็นสมมุติเหมือนกันกับโลก จะต้องได้เปลี่ยนให้พอดีพอดีของท่าน เรียกว่าวิหการธรรม ธรรมเป็นเครื่องอยู่ระหว่างจิตกับชั้นที่ครองตัวในขณะที่มีชีวิตอยู่ แผลออกอย่างนั้น ต้องได้เปลี่ยนอยู่อย่างนั้น อยู่เฉย ๆ ไม่ได้นะ จึงเรียกว่ากองทุกข์ ๆ ต้องบรรเทาทั้งหมด พา ยืนพาเดินพานั่งพานอนขับถ่าย เปลี่ยนอยู่อย่างนั้นตลอด ไม่อย่างนั้นมันกวน มันกวน แล้วก็บิบบ เป็นทุกข์ขึ้นมาเรื่อย ๆ จึงต้องได้เปลี่ยนอิริยาบถให้เสมอ

เราเคยปฏิบัติตัวของเราอย่างนี้มาตลอด ไม่เคยเคลื่อนคลาดนะ ปฏิบัติเปลี่ยนอิริยาบถให้เสมอ แม้ที่สุดไปเทศน์ในที่ต่าง ๆ นี้ ไม่ว่าที่ใดเราไม่เคยเว้นนะ ที่เป็นที่เอกเทศของเราโดยเฉพาะต้องมี ๆ ทุกแห่ง ไม่ว่าในวัดกลางบ้านกลางเมืองที่ไหนมีเสมอทั้งหมด พอไปถึงบิบบเราจะเที่ยวเดินนั้นเดินนี้หา ซอกแซกหา ที่ไหนพอเหมาะสมควรที่กำหนดไว้แล้ว พอได้เวลาบิบบเข้านั้นเลย เดินจงกรม อย่างนั้นตลอดนะ ไปวัดไหนเหมือนกัน เราปฏิบัติมาอย่างนั้นไม่เคยลดละ อิริยาบถความสม่ำเสมอ

ที่จะให้เจริญพร ๆ นั่งจนขี้แตกเยี่ยวราดกับที่เราไม่เคยเป็น อย่างนั้นมีนะ นั่งมาก ๆ เดี่ยวก็เป็นอัมพาตแหละ เพราะนั่งมากเกินไป ส่วนมากครูบาอาจารย์ทั้งหลาย มักจะหนักทางการนั่ง อันนี้หนัก เรายิ่งจะหนักบ้างต้องกำหนดให้เสมอไม่ให้เลยเถิด พอรู้อาการไม่ดีแล้วบ๊ีบพลิกเลยไปเลย คือเปลี่ยนให้เสมอ อย่างนั้นแหละ เราเคยปฏิบัติอย่างนี้มาตลอดนะไม่เคยลดละ เสมออยู่ตลอดอย่างนี้ ไปที่ไหน เพราะฉะนั้น ร่างกายนี้จึงพอเป็นพอไปนะ ไม่ค่อยตัวมึนตึ๋มไม่ค่อยอึดอาด ไม่ค่อยเป็นหมูขี้แข็งอ้าว นั่งมาก ๆ ก็เป็นหมูขี้แข็งขี นังนาน ๆ เข้าเดี่ยวเป็นอัมพาต แล้วปวดนั้นปวดนี้ พองโน้นพองนี้ขึ้นมา เพราะอิริยาบถไม่เสมอไม่ใช่อะไรนะ

อิริยาบถสำคัญมาก เราเคยรู้ในตัวของเราเองตลอดมา จึงต้องปฏิบัติให้พอเหมาะพอดีตลอด สังเกตดูธาตุขันธ์มันขัดข้องยังไง จะพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงเสียยามันด้วยวิธีใดสังเกตนั้น พอควรจะไปอย่างนี้ ควรจะเดินไปเดิน ควรจะนอนก็พักเสียก่อน ตูมันก็รู้ ดูเจ้าของไม่รู้ดูอะไรจะรู้วะ ดูเจ้าของไม่รู้ดูอะไรไม่รู้ทั้งนั้น ถ้าดูเจ้าของรู้ดูอะไรมันก็รู้ นี่ไปไหนไม่เคยละนะ ไม่เคยเว้นจริง ๆ ที่ไหน ถ้าที่นี่ไม่มีทางเดินจงกรมมันหาเอาจนได้นั้นแหละ พอไปถึงบ๊ีบลงนี้ก็เดินเลย เดินเที่ยวดูชอกแซกไป ที่ไหนจะควรได้ที่ไหนเอาละเอาตรงนั้น กำหนดเรียบริ้อยแล้วก็มา พอเวลาว่างบ๊ีบเข้านั้นเลยเป็นอย่างนั้นมาประจำ

ส่วนที่ไปเทศนาว่าการในที่ต่าง ๆ ระยะเวลาเราไม่บิณฑบาต การบิณฑบาตในวัดนี้เราก็บิณฑบาตได้ ตามเหตุตามผลกำลังวังชาของเรา แต่ที่ทำไมเราจึงไม่ไป เราคำนวณถึงผลได้ผลเสียในตัวของเราเอง นี่สำคัญที่จะเพื่อโลก เราต้องเอาอันนี้เป็นพื้นฐานไว้เลย ไปบิณฑบาตนี้เดินไปได้ ๆ แต่เวลารับบาตรกัมเมย ๆ สักเดี่ยววิงเวียนแล้วยุ่งเข้า ๆ วิงเวียน ๆ ผลทางนี้เสียลง ๆ แทนที่จะเป็นประโยชน์กลับเป็นโทษไป ที่นี้ถึงเวลาบิณฑบาตเราเข้าทางจงกรมเสีย เดินเปลี่ยนอิริยาบถให้เสมอของเรา ได้ผลทางนี้มากกว่าออกบิณฑบาต เพราะฉะนั้นเราจึงไม่บิณฑบาต พี่น้องทั้งหลายทราบเสียนะ เรามีเหตุผลทุกอย่าง

ที่ไม่บิณฑบาตทุกวันนี้เพราะอะไร เราคำนึงถึงผลได้ผลเสียเรื่องขันธ์ของเรา ถ้าไปนี้รู้มละชิ คนนั้นก็ใส่ คนนี้ก็ใส่ รุ่ม ๆ กัมเมย ๆ สักเดี่ยวก็มีแหละวิงเวียน เดี่ยวล้มตุมเลย เป็นอย่างนั้นนะ ถ้าอยู่อย่างนั้นมันไม่เป็นเดินจงกรม อยากยืนก็ยืน อยากเดินก็เดิน อยากพินิจพิจารณาธรรมแง่ใดมุมใดมันสะดวกของมันตลอดเวลา ไปนั้นเอาอะไรมาสะดวก ยุ่มยาม ๆ ผลมีแต่ผลเสีย อย่างนี้มีแต่ผลได้ นี่ละที่เราไม่บิณฑบาต ถ้าธรรมดาเราไปได้ ที่นี้วัยแก่นี้แล้วต้องได้ปฏิบัติต่อขันธ์หนักกว่าวัยอื่นนะ ต้องได้

พิจารณาอย่างนั้น จึงต้องหนักทางการบรรเทาชั้นที่ เราไม่บิณฑบาตเพราะเหตุนี้ พี่น้องทั้งหลายทราบเสีย

การบิณฑ-บิณฑที่ได้แต่มันไม่แน่นะ ก็อย่างที่ว่าแหละ เวลามันวิ่งเวียนนี้ โถ กัมเมย ๆ พอเต็มบาตรแล้วกัม เทบาตรแล้วรับเรื่อยไป แล้วรับ ไม่นานแหละ ก็เรารู้มาตลอดนี้ ไปสวนแสงธรรมเราก็ไม่บิณฑ แต่ก่อนเราบิณฑ ที่นี้มันเป็นอย่างนั้นแล้วเราเลยงด เวลาพระออกบิณฑบาตก็ไปเสีย เราก็หลบไปหาเงินจกรมของเราอยู่กุฎิ หรือที่ไหนที่เราจะพอเดินเราไปเปลี่ยนของเรา พอได้เวลาเราก็มา อันนี้สะดวกสำหรับธาตุชั้นของเรา เราปฏิบัติอย่างนั้นนะ คือมีเหตุมีผลทุกอย่าง เราไม่ได้ทำสุมสุมห้านะ พี่น้องทั้งหลายให้ทราบ เราปฏิบัติตัวของเรามาอย่างนี้ตลอดเลย เป็นแต่เพียงไม่พูด นี่ถึงโอกาสที่ควรพูด จึงพูดให้พี่น้องทั้งหลายทราบ เรามีเหตุผลทุกอย่าง มันหากเป็นหลักธรรมชาติของมัน ควรยังงไม่ควรงงงมันก็รู้อเอง

ตอนเข้าออกจากกุฎิก็เข้าทางจกรมแล้ว ถ้าวันไหนที่มันมีข้อข้องใจสงสัยอยู่ตรงไหน เช่นข้างนอก เช่นอย่างเวลานี้เขาก่อสร้างอะไร ๆ มันมียังง คือมันเกี่ยวกับเรานะ ถ้าผิดแล้วมันก็มาเกี่ยวกับเราอยู่ดี ไปดูนั่นดูนี่ ถ้าหากว่ามันขัดข้องอะไรมาก็เตือนหัวหน้าเขา เขาก็จัดการทันที ที่เราไปดูเป็นอย่างนั้นนะ นาน ๆ จะไป แล้วแต่อยากไปวันไหน ถ้าไม่มีอะไรข้องใจก็ไม่ออก ถ้ามีอะไรข้องใจอยู่ที่ไปดู เขาทำอย่างนั้นก็ความรับผิดชอบอยู่กับเรา เราเป็นคนสั่ง แนะ จะว่าไง เช่น ศาลาหลังนี้ตั้งเดิมเขากำหนดยังง ที่แรกไม่ให้มี ไม้ให้มีตลอดมาเลย ที่นี้เวลาการงานทางชาติบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง ประชาชนมาจำนวนมากมาย ฝนตกเปียกปอนกันไปหมด ๆ นานเข้าก็มาพิจารณา ๆ ก็เริ่มลงตัวให้สร้างศาลานี้

สร้างอะไร ๆ นี้สำหรับวัดนี้ไม่เคยให้สร้างแหละ ที่นี้ก็มาคิดอันนั้นแหละ เห็นคนมามาก จึงเริ่มพิจารณากำลังจะลงตัว พิจารณาถึง ๘๐% แล้ว นี่เห็นจะได้สร้างศาลาแล้วแหละ นึกในใจ มาเท่าไรเปียกปอน เวลาฝนตกฟ้าลม เวลาแดดก็ลำบาก เวลาฝนก็ลำบาก คนมาแต่ละครั้ง ๆ ไม่ใช่จำนวนน้อย ๆ เพราะมาในงานของชาติ คิดไปทบทวนไป เราก็เริ่มจะลงใจ พอดีเขาก็มา แต่ก่อนเขาก็ขอสร้างแหละแต่เรายังไม่สนใจ ที่นี้เมื่อเหตุการณ์มันกระทบเข้าเรื่อย ๆ ก็เลยต้องได้คิด พอดีทางกระทั่งแดงกับเสีย ก็มาเลย พร้อมกันมามาขอสร้าง พูดถึงเรื่องเหตุเรื่องผล ก็พอดีกับเหตุผลที่เรากำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว เราจึงอนุญาตให้สร้างนะ นี่ละเรื่องมัน นี่มันก็อยู่กับเรา

ที่นี้เวลาสร้างก็ถาม ความกว้างความแคบเอาขนาดไหน จะสร้างวิธีใด ก็ต้องถามเข้าไป เขาก็บอกว่าความกว้าง ๒๐ ความยาว ๕๕ บทเวลาเราสั่ง ไม่เอา แนะ เห็นไหมล่ะ เอาความกว้าง ๓๐ เมตร ความยาว ๖๐ เมตรเลย เขาก็สาธุทันที ก็เขาอยาก

สร้างอยู่แล้ว เวลาอนุญาตก็อนุญาตอย่างนั้นเลย สั่งเลยเอาอย่างนั้น ศาลาจะไม่ให้มี ชั้นนั้นชั้นนี้จะเป็นการกีดการขวาง เดี่ยววางนั้นวางนี้เต็มไปหมด ถ้าลงศาลาอยู่ที่ไหนมี ห้องมีหับมีชั้นนั้นชั้นนี้ ของจะเต็มไปหมด นี่ไม่ใช่สำหรับใส่ของ สำหรับใส่คน เวลามีการมีงานหลังไหลเข้ามา เวลาเสร็จงานแล้วเลิกกัน โลงไปหมด จึงบอกให้ทำอย่างนี้ คือ ให้โล่งอย่างนี้เลย

ความสูงนั้นก็ประมาณ ๕๐ เซ็นต์ ทางให้เป็นทางเนิน ๆ ขึ้นมาเลยชั้นเลย ๆ พอเสร็จแล้วเลิกก็โล่งไปหมด ใครมาอยากจะพักจะนอนที่ไหนก็ได้ เวลาเขามาพักค้างคืน นอนที่ไหนก็ได้สะดวก ก็เลยเอาอย่างนี้ นี่ก็อยู่กับเรา แน่ก็อย่างนั้นแล้ว นี่ให้โล่งหมดเลย อะไรให้โล่งหมด ทุกอย่างให้โล่งหมดเลย ทางล่างก็ให้โล่ง พอคนเลิกแล้วก็เปิดหมด เวลาทำงานก็พื้เต็มหมด พอเลิกนี้ก็เลิกหมด ไม่ต้องยุ่งกับสิ่งนั้นยุ่งกับสิ่งนี้ ห้องนั้นชั้นนี้ ของขึ้นชั้นลงยุ่งไปหมด ที่อยู่ที่พักก็ไม่สะดวกสำหรับคนมาจำนวนมาก เพราะฉะนั้นเราถึงเอาอย่างนี้เสียดีกว่า เขาก็เห็นด้วยอย่างนั้น ส่วนความสูงนั้นก็มอบให้ท่านปัญญาพิจารณา สำหรับความเห็นของเราว่าประมาณ ๕๐ เซ็นต์ ดูท่านไม่เปลี่ยนแปลงนะ ก็ดูประมาณ ๕๐ เซ็นต์ขึ้นมานี้ เกลาดซีเมนต์หมดเรียบร้อยแล้วกะประมาณสัก ๕๐ หรือ ๕๐ กว่าเล็กน้อยก็พอดีละเราคิดไว้แล้ว นี่มันก็มีอยู่อย่างนั้นจะว่าไป

แต่ก่อนไม่เคยคิดจะสร้างจะคิดอะไรนะ เพราะการก่อสร้างกับพระ ไม่ว่าครั้งพุทธกาลไม่ว่าครั้งไหน ๆ มา ตามหลักธรรมหลักวินัยเป็นความสะดวก พระพุทธเจ้าไม่เคยส่งเสริมในการก่อสร้างทางด้านวัตถุนะ มีแต่ส่งเสริมการก่อสร้างในด้านจิตใจทั้งนั้นแหละ บวชแล้วไล่พระเข้าอยู่ในป่า รุกขมูลเสนาสน์ ฟังชินะ นิสุสาย ปพฺพชชาติตฺถ เต ยาวซีว อุตฺสาโท กรณีโย นี่เป็นอนุศาสน์ข้อสำคัญขั้นต้นเลย ไม่ว่าพระองค์ใดจะต้องได้รับโอวาทนี้ทุกองค์ ไม่มีเว้นแม้แต่องค์เดียว สำคัญไหมฟังซิ

บรรพชาอุปสมบทแล้วให้ท่านทั้งหลายไปอยู่ตามรุกขมูลคือร่มไม้ จากนั้นก็ในป่าในเขา ตามถ้ำ เงื้อมผา ป่าช้า ป่ารกชัฏ ที่ไหนที่เหมาะสมในการประกอบความพากเพียร เพื่อหลีกอาภรณ์ อาภรณ์ภายนอกอาภรณ์ยุ่งเหยียงวุ่นวาย อาภรณ์ถึงขยะมัน กวนเหลือเกิน กวนตา หู จมูก ลิ้น กาย เข้าไปสร้างส้วมสร้างถ่านภายในใจ หาความสงบสงัดไม่ได้ จึงไล่เข้าอยู่ในป่า ให้หลีกเร้นจากสิ่งเหล่านี้ ไปเที่ยวบำเพ็ญสมณธรรมอยู่ในป่า ไม่ให้มีข้าวมืดราว เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ เทวทัตโทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์มือถือ นี่ปิดออกหมดโดยประการทั้งปวงตามหลักธรรมชาติของธรรมที่สอนแล้ว ไล่เข้าอยู่ในป่าล้วน ๆ

ทุกวันนี้เป็นยังไง เดี่ยวนี้มันเป็นทำเลเป็นตลาดของสิ่งเหล่านี้แล้ว ของส้วมของถ่านเข้าไปโจมตีในวัดในวา พระเณรมีความหมายอะไรทุกวันนี้ มีแต่หนังสือพิมพ์ มีแต่

วิทย์ โทรทัศน์เทวทัต วิดีโอ โทรศัพท์มือถือ เต็มวัดเต็มวาเต็มห้องเต็มหับ ไปหาดูเอา ถ้าเราหาเรื่องนะ มันมีไหม หรือเราเป็นคนหาเรื่องเธอ นี่ละความจริง อันนี้เป็น เรื่องของโลกของสงสารของสกปรกโสम्म ผู้ต้องการชำระจิตให้มีความสะอาดปราศจาก สิ่งวุ่นวายก่อวุ่น ซึ่งจะสร้างกองทุกข์ขึ้นมา ปิดออกหมด ๆ ไล่เข้าอยู่ในป่าในเขา

จากนั้นก็ ปิณฑุยาโลภโกชน บิณฑุบาทหาเลี้ยงชีพมาด้วยกำลังปลีแข้งของตน ได้เท่าไรมาก็ฉันทันนั้น ๆ แล้วเสนาสนะท่านก็บอกแล้ว อย่างว่า รุกขมูลเสนาสน

ยาแก้โรคแก้ภัยก็มี มะขามป้อม ฉันทายตองด้วยน้ำมูตร ไม่เห็นยุ่งเหยิงวุ่นวาย อะไร นี่จามพิก หมอไม่มาวิ่งหาหมอแล้ว มันบ้าพวกกรรมฐานเราทุกวันนี้ เป็นอย่างนั้น นะ มันอ่อนไปหมดถ้าเรื่องของอรรถของธรรม ถ้าเรื่องของกิเลสแข็งแแกร่ง ๆ ไปตลอด เวลา คุณจะไม่ได้นะเราพูดจริง ๆ เวลานี้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย แต่ก่อนเราเคยใช้ มายังไง บัดนี้เป็นยังไง ใจของเราแต่ก่อนเคยใช้มายังไงกับโลกกับสงสาร เวลานี้ใจมัน เป็นยังไง มันเอามาเทียบเคียงกันหมดทุกสิ่งทุกอย่างมันจะพูดไม่ได้ยังไง

ใจเป็นนักรู้ รุ้ยังไงมันก็รู้ในตัวของเรารอบไปหมดแล้ว ตั้งแต่ต้นมาจนกระทั่ง บัดนี้ มันรู้มาตลอด สิ่งสัมผัสสัมพันธ์อะไรมาเกี่ยวข้องมากน้อยมันรู้มาตลอด ๆ มัน ทำไมจะไม่ทบทวนบวกลบคุณหารกันได้วะ นี่เรื่องอย่างนี้มันเป็นเวลานี้ มันมีที่ไหน ศาสนา มันจะไม่มีเหลือแล้วนะ เพราะฉะนั้นโลกนี้จึงมีตั้งแต่ฟืนแต่ไฟเผาไหม้ตลอดเวลา ว่าโลกเจริญ เจริญด้วยไฟเผาหัวอกคน ด้วยอำนาจของกิเลสมันหลอกลวงต้มตุ๋น ด้วยสิ่งเหล่านี้แหละที่ว่านี่ อันนั้นก็ดี อันนี้ก็ดี กว้านมา ๆ ลิงร้อยตัวสู้คนคนเดียวไม่ได้ ความรวดเร็วในการคว้านนั้นคว้านนี้เพื่อเอามาเผาตัวเอง หาความสงบสุขไม่ได้

ไปหาซีโลกอันนี้ เอามาอวดธรรมพระพุทธรเจ้าบ้าง ว่าธรรมพระพุทธรเจ้าเป็น ธรรมที่ศรีที่ล้ำสมัย โลกเป็นที่ทันสมัย เอามาอวด เอาความสุขมาอวดกัน ตั้งแต่ตื่น นอนตื่นไม่มีเวลาหยุดยั้งจนกระทั่งมาหลับ หาความสุขความเจริญหารายร่ำรวยรวย ได้ มาแล้วมีแต่ความผิดหวัง ๆ ความผิดหวังมันสร้างความดีให้คนแล้วหรือ พิจารณาซิ เทียบเขาเทียบเราซิ โลกไหนมันเจริญนะ มันไม่ได้มีเจริญทางด้านจิตใจ มันมีแต่การดิ้น การติดกับวัตถุต่าง ๆ อันนั้นก็ดี อันนี้ก็ดี คนนั้นก็เห่อ คนนี้ก็บ้า ต่างคนต่างตื่นกัน ตีต ดิ้นไปตามกัน ผลที่ได้มาก็มีแต่ความทุกข์ความเดือดร้อน กองไฟอะไรจะกองใหญ่ยิ่ง กว่าหัวอกของคนทีกิเลสความติดความดิ้นมันเผาอยู่ในหัวใจ

เอาอย่างนี้ เอาธรรมจับเข้าไปนี่ว่าไง ปิดได้เมื่อไรธรรม มหาสมุทร ท้องฟ้า ไม่มี ปิดหัวใจนี้ได้ มันทะลุหมดเลยจะว่าไง นั่นละท่านว่า โลกวิทู วัตถุสิ่งของเหล่านี้ไม่ใช่ วิสัยของใจ แล้วไม่มีที่ใจจะไปสนใจ มันจะพุ่งที่เดียวทะลุหมดเลย สิ่งที่เหมาะสมแก่ใจ พวกบาปพวกกรรม พวกวิบาก นรก สวรรค์ พรหมโลก เปเรตตี สัตว์ประเภทต่าง ๆ

เหล่านี้เป็นนามธรรมด้วยกัน มันจะพุ่งถึงกันหมด ช่างถึงกันหมดไม่ต้องบอก นั่นเวลา มันรู้มันรู้อย่างนั้นนะ อันเหล่านี้ไม่มีความหมายนะนี่ แผ่นดินทั้งแผ่นหนาขนาดไหน ทะลุ มันไม่มีความหมาย ความหมายของมันอยู่กับสิ่งที่จะสัมผัสที่คู่ควรกับใจ ๆ เท่านั้น

อันใดที่คู่ควรกับใจ เฉพาะอย่างยิ่งจิตวิญญาณ อันนี้เร็วมาก พับถึงกันเลย ๆ จากนั้นพวกนรก สวรรค์อย่างนี้ กระจายถึงกันเหมือนกัน แล้วท่านรู้อย่างนี้จะไม่ทำให้ท่าน พุดได้ยังไง พระพุทธเจ้าองค์ศาสดาองค์เอก ๆ อย่างนี้เหมือนกันหมด จิตนี้เวลามัน เปิดออกแล้วอะไรมาปิดไม่อยู่ มีแต่กิเลสเท่านั้นแหละปิด ปิดมากปิดน้อยมีดมิดปิดตาลีมบาปลีมบุญลีมนื้อลีมตัว ลีมยศลีมศักดิ์ ลีมรายได้รายรำรายรวย จนกระทั่งลีมตัว จนจน ไม่มีบาปมีบุญติดหัวใจเลย นี่ก็คือกิเลสปิดหัวใจคน พอเปิดออกมามากน้อยนี้ หิริโอตตตัปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อบาปต่อกรรมชั้นไหน ความผิดความพลาดขนาดไหน จะเริ่มมี ๆ ขึ้นมา พอจิตเปิดกว้างมันก็เห็นพิษละซี

สิ่งเหล่านี้มันเป็นพิษ แต่ก่อนไม่เห็น คลุกเคล้ากันอยู่ พอตาเปิดจ้าออกมาคือ ตาธรรม มันก็เห็น อ้อ อันนี้เป็นพิษ อันนั้นเป็นพิษ มันก็หลีกละซี นี่ละหิริโอตตตัปปะ ท่านหลีกบาปหลีกกรรมท่านหลีกอย่างนั้นนะ ไม่ได้หลีกแบบหัวชนเหมือนพวกเรา พวกเราหลีกแบบหัวชน แล้วเป็นกองทุกข์เต็มบ้านเต็มเมือง ที่ไหนเจริญเอามาอวด ธรรมพระพุทธเจ้าบ้างซิ มันไม่เห็น พิจารณาเต็มหัวอกแล้วมันไม่เคยมีไม่ปรากฏ มันมี แต่พื้นแต่ไฟเผาไหม้อยู่ในหัวอก ๆ ใหญ่เท่าไรยิ่งเผามากถ้าไม่มีธรรมเสียอย่างเดียว เท่านั้น ใครอย่าเอามาอวดว่า คนนั้นมีความสุข เพราะลาภ เพราะยศ เพราะสรรเสริญ ลาภยศสรรเสริญ เพราะความมั่งคั่งความมีบริษัทธิบริวารมากนี่ อย่าเอามาอวด มีแต่เรื่องของกิเลสกองมูตรกองคูถมันมาทำทนายธรรมพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นของเลิศเลอทั้งนั้น

ธรรมพระพุทธเจ้ามีมากน้อยเท่าไร ความสุขจะมีไปพร้อม ๆ กัน มีมากเท่าไรมีเต็มหัวใจจ้ดตลอดเวลา เรื่องความทุกข์นี้ไม่มี เพราะความทุกข์เกิดขึ้นจากกิเลสเป็นผู้ สร้างขึ้นมา กิเลสพังจากหัวใจความทุกข์จะเอามาจากไหน มีก็มีแต่ในธาตุในชั้นเท่านั้นแหละ เจ็บนั้นปวดนี้ อันนี้มันเป็นสมมุติล้วน ๆ พระพุทธเจ้าก็เป็น พระอรหันต์ก็มีการ เจ็บไข้ได้ป่วยปวดหัวตัวร้อน มีเหมือนกันนั่นแหละ เพราะเป็นสมมุติ สิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องที่จะให้เป็นพิษเป็นภัยมันก็ได้เสมอกันกับโลก แต่สำคัญที่จิตของท่านเป็นคนละฝั่งแล้ว จะทำยังไงให้ซึมซาบก็ไม่มี เรื่องที่จะให้จิตของพระอรหันต์ที่จะมาซึมซาบรับทุกข์ทั้งหลายเจ็บนั้นปวดนี้ไม่มี นั่นจึงเรียกว่าขาดสะบั้นไปเลย

คือเหล่านี้เป็นสมมุติ ร่างกายเป็นสมมุติ เวทนาคือความทุกข์ความลำบากลำบาก ก็เป็นสมมุติด้วยกัน จิตเป็นวิมุตติแล้วก็เพียงรับทราบเฉย ๆ ไม่มีอะไรที่จะมาเกี่ยวข้อง

บังคับให้ติดก็ไม่ติด อย่างนั้นซิมันจึงเรียกว่ารู้ธรรม มาพูดปาว ๆ เรียนก็
 ประโยค ๙ ประโยค ๑๐ ประโยค ๑๐๐ ประโยคก็ได้แต่ความจำมาลอกกัน ดีไม่ดีมา
 โอ้อ่า ข้าเรียนได้ชั้นนั้นชั้นนี้ ก็เลยยิ่งเพิ่มหัวมันเข้าไป ทิฐิมานะเพราะการเรียนมาก นั่น
 ก็คือกิเลส ถ้าเรียนธรรมเพื่อปฏิบัติ เรียนมากเรียนน้อยชำระเข้าไป เห็นโทษเห็นคุณ
 เข้าไปโดยลำดับ ๆ มันจะเปิดกว้างออก ๆ กว้างเสียจนหมด แล้วไม่มีอะไรที่จะติดจะ
 ข้องในโลกอันนี้ ไม่มี

มีแต่สมมุติคือกิเลสเท่านั้นพาให้จิตใจติดข้องนะ ถ้ากิเลสพังจากหัวใจ ไม่มี
 อะไรติดไม่มีอะไรข้อง เวียงว่างไปหมดเลย เพราะฉะนั้นวัตถุต่าง ๆ ที่จะเอามาเป็น
 อุปสรรคต่อดวงใจ ต่อความรู้อันนี้ ปิดไม่อยู่ว่างั้นเลย ไม่มีความหมายเลย อันนี้จะพุง
 ๆ พุงเลย ท่านว่า โลกวิทู โลอย่างนั้นนะ

เวลานี้ศาสนามันยังเหลือแต่ตำรับตำรา แล้วก็ยังมีแต่แบบแปลนแผนผังเท่านั้น
 แหละ ไม่ได้เอามาปลูกเป็นบ้านเป็นเรือน แบบแปลนเต็มห้องมันก็เต็มห้องอยู่นั้น
 แหละเกิดประโยชน์อะไร ถ้าอยากให้เกิดประโยชน์ แปลนไหนก็เอามาซิ เอามาปลูก
 มาสร้าง ตึกนี้ที่ชั้น ตึกนี้ที่ห้องที่ห้า ความกว้างความยาวเท่าไร เอาแปลนมากางปับ ทำ
 ตามนี้มันก็เป็นบ้านเป็นเรือนขึ้นมา แปลนก็เกิดประโยชน์ถ้านำมาใช้ล่ะ ธรรมะในตำรา
 นั่นคือแปลนของศาสนา แปลนแห่งบาปแห่งบุญ แห่งนรกสวรรค์ แห่งมรรคผล
 นิพพานทั้งนั้น ถ้าไม่ออกมากางให้ตีแจจตรงนี้ จะไม่เห็นสิ่งเหล่านั้นนะ จำได้แต่ชื่อ

พอเอานี้ออกมาแจจมาปฏิบัติ ภาคปฏิบัติก็คือการก่อสร้างนั่นเอง เหมือนเขา
 สร้างบ้านสร้างเรือน นี่ก่อสร้างมรรคผลนิพพานก็ก่อสร้างอย่างนั้น สมาธิไม่เคยมี
 ความร่มเย็นเป็นสุข ความสงบเย็นใจไม่เคยมี ภาคปฏิบัติสอนให้มี ให้สงบสำรวมระวัง
 จิตใจอย่าให้ฟุ้งซ่านวุ่นวาย ตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับมันมีแต่บ้าคิดบ้าปรุง ระวังมัน
 บ้างซี รถเขาวิ่งทั้งวัน ๆ เขายังมีการพักเครื่อง หัวใจวิ่งตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับ วิ่ง
 ตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งวันตาย ไม่เห็นได้ดับเครื่องด้วยอรรถด้วยธรรม พอเป็นเครื่อง
 ระวังดับกันได้บ้าง หาความสุขมาจากไหนมนุษย์เรานะ เอาอย่างนั้นซี พิจารณาเจ้าของ
 มานอนตายอยู่เฉย ๆ ะไร

เกิดมาเพื่อตาย ๆ เกิดแล้วต้องตายมันได้ประโยชน์อะไรวันหนึ่ง ๆ มิหนำซ้ำให้
 กิเลสพอกพูนเอาเสียเหมือนจะไม่มีป่าช้ากับโลกเขา จะครองโลกแต่ผู้เดียววะ โลกนี้มี
 เราผู้เดียวเป็นเจ้าของอำนาจบาตรหลวงอย่างใหญ่หลวง จะครอบจะงำมันหมดทั่วแดน
 โลกธาตุ ครั้นสุดท้ายป่าช้ามันก็มีเท่ากัน มีแต่กิเลสมันพองตัวให้คนเป็นบ้าไม่รู้จักตื่น
 เท่านั้นเอง พุดนี้เราสลดสังเวชนะ มันจ้ำจริง ๆ จะให้พุดว่ายังไง ฟัน้องทั้งหลายฟังเป็น

ยังงิ กิริยาแห่งการพูดออกมาเนี้ พูดออกมาด้วยความตั้นเตา หรือพูดออกมาด้วยพลัง
อะไรฟิงชินะ เนี้ชิมันคั้นฟั้นจริง ๆ นะ มันจ้ำอยู่ตลอดเวลาเนี้จะให้ว่างิ

แต่ธรรมไม่ได้เหมือนโลกนะ ไม่หิวไม่โหยไม่ผลักไม่ตั้น ไม่กดไม่ช้บังคับ ไม่
อยากพูดอยากคุย มีแต่ว่าธรรมพอดิตตลอด ไม่สมควรที่จะออกไม่ออก ไม่สมควรพูดไม่
พูด รู้เท่าไรก็เหมือนหูหนวกตาบอด ไปสถานที่หูหนวกตาบอดก็บอดไปเสียมีดไปเสีย
ควรแย้บออกมาที่จะตอรับเป็นผลประโยชน์ตอกันก็แย้บออก ๆ ถ้าออกมามากเท่าไร
ทางเนี้จะออกรับกัน ๆ ออกมาอย่างเต็มเหนี่ยวฟุงเลย เป็นอย่างเนั้นนะ

ยกตัวอย่างเช่น พระพาหิยะ พระพาหิยะท่านตักน้ำ เอาย่อ ๆ ไม่ต้องพูดมาก
อันเนี้ก็เรียนมาด้วยกันแล้ว ท่านมาหาพระพุทธเจ้า อยากจะพบพระพุทธเจ้าเป็นกำลัง
เขาก็บอกพระพุทธเจ้ากำลังเสด็จบิณฑบาตให้หรือเสียก่อน ไม่ยอมรอ ไปเลยไปหาพระ
พุทธเจ้า ไปทูลถามปัญหา พระพุทธเจ้าว่า เวลาเนี้เราตถาคตกำลังบิณฑบาต โอ้ ข้าพระ
องค์ไม่ได้แน่ใจในความเป็นอยู่ของข้าพระองค์เลย อยากจะฟิงอรรดฟิงธรรมในระยะเนี้
ๆ พระองค์ทรงเล็งญาณดูบ้บ สอนทันที เน้นเห็นไหม เมื่อฟุงเข้ามาแล้วรับทันที ทั้ง ๆ
ที่ที่แรกว่าจะบิณฑบาต ที่นี้พอทางเนั้นมาเต็มเหนี่ยวแล้ว ทางเนี้ก็เปิดออกรับ สอน
สำเร็จพระอรหันต์เลย เห็นไหมละ

เนั้นละถ้าควรจะออก บิณฑบาตอยู่ก็ออก ที่แรกก็ว่ายังไม่ออก เป็นธรรมตา
เหมือนเสด็จบิณฑบาตโปรดสัตว์ทั่ว ๆ ไป แต่ถึงวาระเนั้นแล้วเอาไว้ไม่อยู่ธรรมพระ
พุทธเจ้าผางออกมา กิเลสฟิง เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลยเห็นไหม เนั้นละธรรมที่ควรจะ
ออก ยังงิก็ออกเต็มเหนี่ยวเลย ถ้าไม่ควรออกยังงิก็ไม่ออก เช่น เสด็จไปพักอยู่ที่โรง
ช่างหม้อเขา ท่านเดินจงกรมของท่าน ก็มีพวกพราหมณ์เนั้นแหละไม่รู้ภาษาภาษา เห็น
พระพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่เนั้น พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบแล้วว่าพวกเนี้เขาไม่เอาไหน ก็มี
แต่ร่างมนุษย์เท่านั้นเอง

พระองค์ก็เดินจงกรมอยู่เนั้นทั้งคั้นไม่พัก เขาก็อยู่ตามสภาพของเขา พอดั้นเข้า
พระสารีบุตร พระโมคคัลลาน์เข้ามา จะเข้ามาเฝ้าพระพุทธเจ้าที่โรงช่างหม้อ พอมาก็
เห็นพวกเนี้เดินสวนทางไป เนี้มาจากไหน มาจากโรงช่างหม้อ เอ้อ โรงช่างหม้อมีใครมี
อะไรอยู่เนั้นไหม เพราะทางโน้นจะมาหาพระพุทธเจ้าที่โรงช่างหม้อ ก็ทราบดีแล้วพระ
พุทธเจ้าอยู่ที่เนั้น ถามว่าที่เนั้นมีผู้มีคนไหม เน้นเห็นไหมนักปราชญ์ท่านถาม ท่านไม่ได้
บอกว่าพระพุทธเจ้าอยู่เนั้นท่านไม่ได้ว่า เห็นไหมจอมปราชญ์ เห็นมีสมณะองค์หนึ่งท่าน
อยู่ที่เนั้น แล้วมีอะไรบ้าง ก็ไม่มีอะไรกับท่าน ท่านเดินกลับไปกลับมา ท่านไม่นอนเมื่อ
คั้นเนี้ เขาก็ชมเหมือนกันท่านไม่นอน ท่านเดินกลับไปกลับมา

อ้อ พวกนี้มานี้ ทารูไม่ว่านั่นคือพระพุทธเจ้า เมื่อเป็นเช่นนี้เราจะบอกให้เขาทราบทำไม แม้แต่พระองค์ยังไม่บอกเราจะอวดรู้อะไร ทีนี้ก็เลยพูดแล้วก็ผ่านกันไปไม่บอกไม่พูดอะไรเลย มุ่งไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเองก็ไม่ได้แสดงพระองค์เป็นศาสดา นั้นถึงเวลาไม่ควรพูด เห็นบุคคลไม่ควรพูดท่านก็ไม่พูด อย่างนั้นนะ พิจารณาชื่อนั้นละธรรมเป็นอย่างนั้น ควรจะออกหนักเบามากน้อยจะพอดี ๆ ไม่ว่าจะหนักจะเบาขนาดไหน จะเป็นความพอดีตามเหตุการณ์ทั้งนั้น ๆ จึงเรียกว่าธรรม ไม่มีอะไรเสมอยิ่งกว่าธรรม

นี่ก็จะตายทิ้งเปล่า ๆ นะชาวพุทธเราเนี่ย มันกลายเป็นชาวผีชาวมุตรชาวคูด เอาแต่กิเลสพอกหัวมัน ยิ่งใหญ่โตเรียนนามมากเท่าไร มียศถาบรรดาศักดิ์สูงเท่าไร ยิ่งเอาบุตรเอาคุณพอกหัวมัน พอกหัวมันเข้าจนเมืองไทยเราเนี่ยจะเป็นเมืองบุตรเมืองคูดไปหมดนะเวลานี้ เมืองอรรถเมืองธรรมจะไม่มีติดตัวแล้วนะ มันขนาดนั้นนะเดี๋ยวนี้ ยังเห่ออยู่ อู้อยู่ ยังทะนงตัวอยู่ มันยังจะเอามาหมดส้วมหมดถานหมดโลกธาตุนี้จะมาพอกหัวเมืองไทยหมด จะไม่มีอะไรเหลือเป็นศีลเป็นธรรมติดเนื้อติดตัว บาปไม่มี บุญไม่มี ผิดไม่มี อกุศลไม่มี จะเอาทำเดี๋ยว ๆ นี่คือเรื่องกิเลสตัวมูทะลุเข้าใจไหม มันกำลังจะเหยียบขี้เมืองไทยเราอยู่เวลานี้ ให้พากันพิจารณา มันอยู่ในหัวใจใด สิ่งเหล่านี้มีได้ด้วยกัน พากันพิจารณาซิ ไม่งั้นจะจมกันหมดนะ

นี่ก็สอนมาเท่าไรจนจะตายแล้ว ก็รีบเร่งออก ๆ เราไม่ได้สอนเพื่อเอาอะไรกับใครนะ เราพอทุกอย่างแล้ว ออกมาด้วยอรรถด้วยธรรม ฟุ้ง ๆ มีแต่พลังของธรรม กิเลสตัวไหนมันเก่งให้มาว่างั้นเลยนะ ก็ไม่เคยเห็นมันมาปรากฏผ่านสายตาแม้เม็ดหินเม็ดทราย เป็นเวลาที่ปีมาแล้วก็เคยพูดแล้วนี่ นั่นจึงเรียกว่ามันหมดชิ ถ้ายังคั่นอยู่หาอยู่เจออยู่จะเรียกว่ามันหมดได้ยังไง นอกจากนั้นมันก็เป็นภาชนะของธรรม ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วฟุ้งออกมีแต่ธรรมล้วน ๆ จะหนักจะเบาเป็นธรรมล้วน ๆ เป็นน้ำดับไฟ ๆ ไม่ใช่ไฟเผาโลกนะ กิเลสออกเป็นไฟเผาโลก ถ้าเป็นกิริยาอย่างนี้แล้วเป็นไฟเผาโลกพินาศหมด ถ้าเป็นน้ำดับไฟพิบ ๆ ดับ ให้พากันจำเอานะ เอาละแค่นั้นเหนื่อยแล้ว

วันนี้ไปแบบไหนก็ไม่รู้นะ พอเทศน์จบลงแล้วหายเงิบเลย เราไม่เคยจำได้ เพราะเราไม่เคยเทศน์ด้วยความจำ มีอะไรนี้ออก นี้บอกตรง ๆ เลยอย่างนี้นะ ฟุ้งออกเลย จะควรหนักควรเบาฟุ้งเลย พอจบปั๊บหายเงิบเลย ไม่มีอะไรติดแหวะ ไม่ว่าพูดหนักพูดเบาแบบเดียวกันหมด ต่อไปนี้ให้พร...

เมื่อวานนี้ทองคำได้ ๓ บาท ๑ สตางค์ ดอลลาร์ได้ ๕ ดอลลาร์ วันนี้ดอลลาร์ได้ ๑๐๐ แล้วนี่ เมื่อวานนี้ก็ไปดูตึกเขา เขาสร้างตึกไปดูตึกนี้มันตั้ง ๓๐ เดือน อยู่ที่อากาศ

อำนวยการ เขาขึ้นสูงแล้ว เวลานี้ตึกสองหลัง โรงเรียนสองหลัง อย่างนั้นแล้วไม่ได้บานะ เมื่อวานก็มาอีกมาขอตึกอีก โรงพยาบาล อย่างนั้นแหละ ให้พักไว้ก่อนเราจะตายเราว่าจี้ก็มันจะตายจริง ๆ ให้พักไว้เสียก่อน เมื่อวานนี้ก็มาอีกตึกโรงพยาบาล ๆ

นี่ถ้าหากว่าไม่มีธุระจำเป็นก็คงจะกลับวันที่ ๒๓ ไปนี้คือยรอจ้งหะดู ถ้าหากว่าไม่มีอะไรเหนื่อนี้แล้วเราก็กลับตามที่เรากำหนดไว้ แต่ถ้ามีเหตุการณ์มีเรื่องราวอะไรเหนื่อนี้เราก็จะผ่อนไปบ้างเท่าที่ควรผ่อนได้ แต่ยังไม่กี่ไม่หลายวันไปคราวนี้ ก็ถือเอางานนี้เป็นที่ตั้ง ถ้าจะปลีกย่อยไปบ้างควรจะอนุโลมได้บ้างก็จะให้เล็กน้อย จากนั้นกลับเลย ถ้าไม่มีอะไรก็กลับวันที่ ๒๓

(ผู้ว่า) โยมวาสนาจะไปนาคำน้อยครับ

ไปวันพรุ่งนี้เหอ (เที่ยงนี้ครับ) นาคำน้อยก็ดีนี่ นาคำน้อยดี สงัดมากนะ หลวงตาไปบ่อยละ มันเกี่ยวกับโรงพยาบาลอยู่ที่นั่นด้วย ได้ให้โรงพยาบาลนี้เดือนละสองหมื่น เป็นอาหารครัวคนไข้ คือที่ไหนที่มีครัวคนไข้ อาหารไม่พอเราก็ช่วยเสริม ให้เป็นเดือน ๆ เช่น เดือนละหมื่นบ้าง สองหมื่นบ้าง เป็นแห่ง ๆ ไป ที่ไหนพอถูไถได้เราก็ปล่อยไป แต่เวลาเราไปเราต้องนำของไปให้ ๆ เต็มรถไปเลย ไปโรงพยาบาลไหนของต้องเต็มรถ ๆ ไป ปกติโกดังที่เราสั่งของไว้เต็มโกดังนั้นนะ ไม่ใช่บ่อย ๆ นะ สั่งมา โรงพยาบาลไหนมา ๆ เราจะให้เสมอกันหมด ตบท้ายก็เติมน้ำมันให้ เติมน้ำมันรถให้ทุกคน ๆ ของให้พอดีกันหมด เป็นแต่เพียงว่าไม่ได้อาหารสด ถ้าเราไปเองนี้ได้ทุกแห่ง คือเราไปเองเราจะสั่งอาหารสดเต็มรถ ถ้ามาเอาเองก็ได้เฉพาะที่เรากำหนด เราสั่งไว้หมดนะ โรงพยาบาลไหนก็ตามให้ได้โรงละเท่านั้น ๆ เสมอกันหมด แต่ไม่ได้อาหารสด ถ้าเราไปได้ทุกแห่ง ไปที่ไหนอาหารสดจัดใส่รถไปเรื่อย ๆ

นี่ที่วัดนาคำน้อยก็เหมือนกัน โรงพยาบาล ที่เราไปบ่อย ๆ ก็เกี่ยวกับทางโรงพยาบาลด้วย เกี่ยวกับทางวัดด้วย ที่เราไปทำกำแพงให้มัน พังข้างหนึ่งตั้ง ๓๐ กว่าเมตรละมั้ง หน้าฝนปีนี้นะ วัดเราก็พัง สูง ๆ นี่นะไม่น่าจะพัง ฟาดไป ๓๐ กว่าเมตรนะ (๓๓ เมตรครับ) นี่ ๓๓ เมตรพังเลยเทียว มันอะไรของมันก็ไม่ทราบ ฝนมันตกมากจริง ๆ ตอนหลวงตายังไม่มาจากกรุงเทพ ท่วมไปหมดเลย ท้องน่านี่ขึ้นไปขนาดนี้ เลยพัง อันนั้นละมันพังตอนนั้นละ มันพิลึกนะ น้ำนี้มันหาที่ไหลออกไม่ได้ก็ตันละซี มันตกเท่าไร สองวันสามคืนหรือใจ ตกไม่หยุดเลยน้ำจนท่วม จนจะได้ลงเรือเห็นใหม่ล่ะ เพราะฉะนั้นกำแพงเราถึงพัง ก็พังระยะเดียวกัน

นี่ก็ซ่อมแล้ว พวกก็มาพวกคุณเฉลียวนั้นละเขามาทำศาลาเขามาเห็น เขาเลยซ่อมเสียเลย เรียบร้อยไปแล้ว อันนั้นก็เรียบร้อยแล้วของธรรมอินทร์ เรียบร้อยคราวนี้ไม่ได้ช่วยท่าน คือพูดเป็นสองแง่ไว้ แต่ก่อนกำแพงนี้ผมช่วยร้อยเปอร์เซ็นต์

คราวนี้มันพัง ของผมก็พังเหมือนกัน ก็เอามาปะทะกันละซี ของผมก็พังเหมือนกัน ผมก็จะซ่อมของผมเอง ผมไม่หาเงินจากทางนี้แหละ ทางนี้ก็ซ่อมไม่ต้องไปเอาเงินกับผม ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ผมไม่ให้นะ ให้แบกหามกันไปเถอะ ตกลงท่านก็ไม่มาทวงเรานะ ท่านก็เอาของท่านไปได้ เราก็เอาของเราไปได้ ต่างคนต่างเอาตัวรอด คราวนี้ไม่ได้ช่วยกันละ ต่างคนต่างเอาตัวรอด โอ้ นั่นก็ยาว เรียบร้อยแล้วว้างั้น

เราสงสารสัตว์ เราเคยยุ่งอะไรกับภรรยา แต่นี้ยังซื้อรถให้วัดนาคำน้อยคันหนึ่ง รถปิ๊กอัพเพื่อให้ไปขนพวกเผือกพวกมันตามสวนต่าง ๆ ขนเข้ามาให้สัตว์ในวัดนะ พวกลิง พวกหมู โถ เต็มวัดนะ อาทิตย์ละเท่าไรนะ ท่านบอกว่าชื่อของพอดิกับสัตว์นี้ อาทิตย์ละเท่าไรรถหนึ่ง โห หมดยกอยู่ นะ นี่เราซื้อให้คันหนึ่ง ไม่ต้องบอกเราซื้อให้เองเพื่อสัตว์เหล่านี้ ให้เอารถนี้ไปหาซื้อเอาตามสวนตามอะไรเขา ใส่อรเต็มมา นั้นเวลาจะให้ไม่ยากนะ ให้เลย ท่านไม่ได้ขอแหละ ไปเรื่อย ๆ วัดนาคำน้อย (นกเปิดมีหม่อมท่านอาจารย์) โอ๊ย เยอะ เต็มละ หน้าหนาวยิ่งมาก ถ้าหนาวเท่าไรยิ่งเต็มหมด เวลานี้ก็เยอะ ถ้ามไปเมื่อเร็ว ๆ นี้มีเยอะ แต่มันไม่ค่อยหนาวเท่าไร ปีนี้จึงไม่ค่อยเยอะเหมือนทุกปี ทุกปีแน่นเลย นกเปิด นี้ก็เยอะ โห มันร่วมพันว้างั้น นกเปิดทุกวันนี้ะ ทั้ง ๆ ที่ไม่ค่อยหนาวมากเท่าไรก็ร่วมพัน เป็นยังงี้ละฟังเทศน์วันนี้

มันลอย เหมือนส่วนไซแล้วจะหมุนเข้าไปด้วยกันเลย เหมือนไม่หายใจ คือท่านอาจารย์เทศน์ที่ว่ามาจากจิตของท่านเอง มันไม่มีเวณวรรคนี้ครับ มันพุ่งออกมาเต็มที่เราติดตามกัน ไม่รู้จะพูดยังงี้

อย่างนั้นละจิตแท้จริงแท้เป็นอย่างนั้น เอาอะไรมาเทียบไม่ได้เลย จิตแท้จริงแท้คือหมายความว่า จิตกับธรรมเป็นอันเดียวกันแล้ว เป็นธรรมแท้ เราจะแยกก็คือว่าเป็นธรรมธาตุล้วน ๆ แล้ว อยู่ในขั้นนี้ก็คืออาศัยขั้นนี้ เพราะฉะนั้นท่านจึงให้ชื่อว่า เช่น จิตพระอรหันต์ หรือจิตบริสุทธิ์ มันมีขั้นนี้อยู่ พอจิตพราวจากขั้นนี้ไปเป็นวิมุตติล้วน ๆ ไม่มีขั้นนี้เข้าไปเกี่ยวข้องแล้ว ก็เรียกว่า มหาวิมุตติมหานิพพาน หรือเรียกว่าธรรมธาตุสามอย่างนี้เป็นไวยากรณ์ของกันก็ได้ แต่ให้ถนัดจริง ๆ สำหรับเราเรียกว่าธรรมธาตุ เป็นธรรมธาตุหมดเลย ธรรมธาตุนี้เวลาอยู่ในขั้นนี้ก็เอานี้ออกใช้ ๆ พลังของจิตอะไรจะไปเหนือ จึงว่าไม่มีอะไรเกินพลังของธรรม พลังของธรรมเหนือหมด

เวลาพระอรหันต์ท่านหลับ ภาวนาท่านคงหลับแน่ พักผ่อน แต่ว่าจิตท่านอยู่ยังงี้ครับ จิตท่านคงไม่หลับใช้ไหมครับ

เรื่องนอนหลับ ๆ เป็นเรื่องของธาตุของขั้นนี้ระดับตัวจากกิจการต่าง ๆ รับทราบเรื่องนั้นเรื่องนี้ ได้เห็นได้ยินได้ฟังอะไร ๆ นี้มันระดับหมด เครื่องมือสำหรับรับในวงสมมุติของมันเองเข้าใจไหม มันก็ระดับของมัน เพราะฉะนั้นเวลาคนตายจึงไม่มีญาติมี

วงศ์มีพ่อแม่มีลูกมีหลาน มีสมบัติเงินทองข้าวของ ไม่มีคำว่ามีว่าจน คนหลับสนิทจะไม่มีอะไรเลย เข้าใจไหมล่ะ พอตื่นขึ้นมาปั๊บมันก็มีละ ทุกสิ่งทุกอย่างจะมาเกี่ยวข้องเป็นธรรมดาเองเป็นเอง พอหลับปั๊บประงับสิ่งรับทราบทั้งหลาย จึงไม่มีอะไรเวลานั้น นี่เรียกว่าขั้นธงรับทราบ แต่จิตนั้นท่านเป็น ซาโคร อยู่แล้ว คือตื่นตลอดเวลา ตื่นในหลักธรรมชาติของจิตที่เป็นธรรมชาติ ท่านไม่มีอะไรระงับไม่ระงับ เรียกว่านิพพานเที่ยง คือจิตดวงนั้นเอง ไม่มีเคลื่อนไหวอะไร อนิจจัง ทุกขัง อนตตา เข้าไปเกี่ยวไม่ได้เลย เป็นคนละฝั่งแล้ว

เพราะฉะนั้นเวลาเขาวานิพพานเป็น อนตตา มันจึงฟาดหน้าผากเลยทันทีที่เราเห็นไหม มึงมาอวดพอมึงหรืออยากว่าอย่างนั้นนะ อ้าว มันโมโหนี่ หลับตามมาไม่ให้ฟัง ฟาดหน้าผากมันเลย ข้าลืมนตาฟังนะจะว่างั้น อย่ามาหลับตาโม้กับข้านะ นั่นละที่ได้ตอบกันในเชื่อนที่ตาก เขามาถามปัญหาตอนเช้าที่เชื่อนภูมิพล จ.ตาก พอตอบตอนเช้านี้พอคำเขาก็ออกทางกรุงเทพทางวิทยุบ้าง ๆ จากนั้นมาก็ลั่นไปเลย ก็ไม่เห็นมีใครมาคิด คำนจนกระทั่งปานนี้ เจียบเลย ไม่มี เอ้า คำนมาว่างั้นเลย ถ้าอยากหัวแตก ตั้งแต่นั้นมาจนกระทั่งปานนี้ก็ไม่มีเคยมีนะ เรียกว่าอมรับโดยดุชฌิภาพ หนึ่ง ๆ ไปเลย ไม่ว่าปรีดิ์ขันใดภูมิใด ไม่มีเคยเห็นมีภูมิใดมาค้ำนนะ ไม่มีเลย อันนี้ก็เป็นอย่างนั้นละ

อย่างที่ว่านิพพานคือนิพพาน ก็จนกระทั่งปานนี้ไม่มีใครมาตะมา้ยนิพพานว่าเป็นอะไรอีก ว่างั้นเลย ก็เป็นอย่างนั้น

(ผู้ว่า) เป็นโอกาสที่โลกจะได้เห็นธรรมคราวนี้ ได้เห็นธรรมที่กล้าหาญลุกขึ้นแสดงประกาศเปรี้ยงลงไปนี่ไง นี่ผลมันเป็นอย่างนี้ ใ้ส่วนที่มันมาก่อมากวนที่ว่าของไม่จริงของคนตาบอดแสดง ให้รู้กันบ้าง

อย่างนั้นแล้ว คือธรรมนี้ถ้าพูดถึงเรื่องอำนาจไม่มีอะไรเหนือธรรม ๆ มีอำนาจมากที่สุดเลย เพราะฉะนั้นธรรมจึงเรียกว่า โลกุตระธรรม แปลว่าธรรมเหนือโลก สมมุติที่อยู่ใต้ธรรมทั้งนั้น ธรรมนี้เป็นธรรมเหนือโลก สูงกว่าทุกอย่าง

พอพูดอย่างนี้แล้วก็ยังคิดแต่เพียงเราเอามาใช้ย่อย ๆ อย่างนี้ละ เรามาคิดเช่นอย่างท่านอาจารย์ฝั้น นี่ละองค์ที่เด่นทางพลังของจิตนะ รถนี้มันจะวิ่งมาก็ตาม พอกำหนดปั๊บนี้หยุดก็ไปไม่ได้เลย ก็อย่างนั้นแล้ว หยุดก็ เครื่องบินก็เหมือนกัน นี่เคยพูดให้ฟัง ใจหายนะท่านจะเปลอยยังงไรไม่รู้ณะ คือตอนสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตอนนั้นท่านพักอยู่วัดป่าศรัทธารวม โคราช พวกนายทหารเขาวิตกวิจารณ์กลัวสถานีนครราชสีมาจะพัง เขาเลยมาหาท่าน ขอความวิงวอนอาราธนาท่าน ให้ท่านห้ามเครื่องบินไม่ให้เข้ามาทิ้งที่สถานีรถไฟ สถานีใหญ่ที่นครราชสีมา ท่านจะเปลอยยังงไรท่านพูดเป็นลักษณะที่ว่าท่านตื่นกลัว ตอนนั้นท่านจะเปลอยไปยังงไรนะ พอตกลงกลางคืนดึก ๆ มันจะมาเครื่องบิน

มันระเบิดใส่แถวนั้นมันก็แหลกหมดแล้วใช้ไหม ที่นี้พวกนายทหารเขาก็มา มาขอร้อง
ท่านให้ห้ามเครื่องบิน ไม่ให้มาทิ้งระเบิดแถวนั้น ถ้าทิ้งคราวนี้แล้วหมดเลยเขาว่า

ท่านก็นิ่ง ๆ ท่านไม่พูดอะไร แต่ท่านปลงใจจะห้ามเครื่องบินท่านว่า แต่ห้ามกับ
เครื่องบินตกมันจะเป็นอันเดียวกันละซี ที่นี้พอดตกกลางคืน ๕ ทุ่มกว่าแล้วเป็นเวลา
เครื่องบินที่เคยมา ท่านก็ลงไปเดินจงกรมอยู่ที่วัดศรัทธารวม กลางคืน ท่านคอยฟัง
เสียงเครื่องบินท่านกำหนดอยู่นี้ คือถ้ามาท่านจะเพ่งเครื่องบิน ถ้าเพ่งแล้วมันก็ตก นี่
ท่านมาพูดแบบใจหายนะ โห้ย เราทำไมถึงเปลวเอานักหนานะ มันก็เดชะวันนั้นเครื่อง
บินไม่มาพอดี ถ้ามาฟังเลยนั้นฟังซินะ เพราะเราปลงใจแล้ว รับเขาไว้ดูซิภาพนิ่ง ๆ
คือจะปฏิบัติต่อเขาที่จะห้ามเครื่องบิน การห้ามต้องเพ่งท่านว่างั้นนะ เพ่งเครื่องจักรดับ
มันก็ลงตุ่มละซีเขาก็ตาย พูดแบบใจหายนะ ทำไมมันไปเปลวอย่างนั้นนะจิตท่านว่า
อย่างนี้ละ คือท่านมาเห็นโทษของท่าน ก็พอดีวันนั้นเครื่องบินไม่มาเลยท่านว่า ก็เรียก
เขาก็ปลอดภัย เราก็อปลอดภัยไม่ไปตกนรกท่านว่างั้นนะ ท่านบอกท่านก็ปลอดภัยไม่ตก
นรก เขาก็ปลอดภัยไม่ตาย นั้นละบุญมันดลบันดาล

พิลึกจริง ๆ ท่านอาจารย์ฝั่งนี้เก่งมากถ้าพูดถึงเรื่องกระแสจิต ท่านพูดให้ฟัง
ตอนเผาศพหลวงปู่มั่นเรานี้ละ ตอนนั้นเขามารับจ้างให้คนขึ้นเครื่องบิน ๒ นาทีต่อ ๔๒
บาท เขาก็มานิมนต์ท่านไปขึ้น เขาไม่ให้จ้างแหละท่านก็ไม่คิดอยากขึ้นอะไร เวลานั้น
กำลังว่างเขามาเปิดโอกาสให้รับจ้างให้คนขึ้นนี้แหละ ท่านอาจารย์ไม่ต้อง ให้ขึ้นสะดวก
สบายไปเที่ยวดูที่นั่นที่นี้บ้าง มานิมนต์ท่านเลยไปท่านว่านะ ไปเขาก็ไม่ได้ไปธรรมดาตั้ง
เกือบ ๓๐ นาทีไปหมดถึงอุบลฯ ไปหมดแถวภาคอีสานนั้นนะ พาท่านตระเวน ท่านก็ดู
นั้นดูนี่ไป บทเวลาท่านจะพูดนะ แต่เรื่องเครื่องนี้ท่านจะไม่ให้จิตเข้าท่านว่างั้นนะ คือมา
นี้ก็ให้ผ่านเหมือนว่าดูนั้นดูนี้ใช้กระแสธรรมดานะ พอผ่านเครื่องก็ผ่านไปธรรมดา
เหมือนทั่ว ๆ ไป เครื่องบินเขาก็ไปของเขา ถ้าจ่อเข้านั้นไม่ได้ ฟังทั้งเขาทั้งเราท่านว่า
งั้น อย่างนั้นละอำนาจของจิตท่าน เขาพาไปตั้ง ๓๐ นาที หนุนอุบงอุบลที่ไหนไปหมด จน
กระทั่งเขาพาลงเองว่างั้น แล้วท่านว่าเครื่องบินเครื่องนี้จะไม่เข้าเลยจิต จะผ่านธรรมดา
ถ้าธรรมดาก็เป็นธรรมดา ถ้าจ่อบีบพุ่งเลยท่านว่างั้นนะ

นั่นอำนาจของจิตฟังซิ ท่านอาจารย์ฝั่งนี้เก่งละ เรื่องของจิตนี้เก่งพลังจิต ท่าน
อาจารย์ลือชื่อหนึ่งที่เด่น นี้ก็เก่งเพ่งจิตพลังของจิตเก่ง ทางท่านอาจารย์ฝั่งนี้เพราะได้
คุยกันบ่อยจึงได้ฟังละเอียดล่อ เวลาพูดกันถึงเรื่องพลังของจิตท่าน เรื่องเครื่องยนต์
กลไกเครื่องไหนก็เถอะท่านว่างั้นนะ ไม่มีอะไรจะทนพลังของจิตได้ สำคัญอันนี้ละ ไม่ว่า
จะเครื่องยนต์กลไกอะไรก็ตาม ไม่มีอะไรจะทนพลังของจิตได้ พลังของจิตเข้าปุ๊บเดียว
ฟังเลยท่านว่างั้น นี้ความรุนแรง นั้นซิจึงว่าไม่มีอะไรเกินธรรมใช้ไหมละ ท่านพูดออก

จากหัวใจท่านเอง ท่านไม่แน่ว่าท่านพูดได้ยังไงใช่ไหม มันถึงน่าฟังนะ อย่างที่ว่าตั้งหน้าไป แล้วจะไปฟังเครื่องบินนั้นนะ มันดลบันดาลวันนั้นเครื่องบินไม่มา ถ้ามาฟังท่านว่านั้นนะ มันเปลืองยังไงก็ไม่รู้นะ ท่านพูดลักษณะตื่นเต้นตกใจนะ มันเปลืองยังไงก็ไม่รู้นะท่านว่า มาดูเอาทีหลัง ท่านว่าไง้แหละ ถ้าเกิดมาวันนั้นฟังทั้งเขาทั้งเราท่านว่า ไม่มีชั้นดีเลยนะ มันเกิดขึ้นเองหรือว่าเป็นผลจากการที่ได้อบรมมาหรือที่พิจารณา เกิดขึ้นได้ยังไงพลังอันนี้ ไม่เหมือนกันใช่ไหมครับ

มันจะไม่เกิดได้ยังไง ตั้งแต่เราหัวปีบลงหมอนนี้ตั้งเสียครอกแล้วมันยังเกิดจะว่าไง อันนั้นมันจะไม่เกิดได้ยังไง หัวลงถึงหมอนหรือไม่ถึงก็ไม่ทราบ พลังมันขึ้นแล้วตั้งครอก ๆ มาถามมันไม่ยอมตอบ เรียกว่าฟ้ากับดินมันห่างกัน คำถามมากับคำที่จะตอบ เพราะฉะนั้นจึงโยนหมอนเสียดีกว่า คือเหล่านี้เป็นเครื่องใช้ ที่พูดเหล่านี้เป็นเครื่องใช้ตามนิสัยवासนา คนผู้ทำความปรารถนามาเริ่มแรกที่จะตั้งความปรารถนา ตั้งอะไร ๆ บ้าง สมมุติว่าจุดสุดท้ายก็คือมุ่งเป็นพระอรหันต์ด้วยกัน เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วยังคิดอยากได้อย่างนี้ มีนิสัยवासนาหนักทางนั้นดีทางนั้นเด่นทางนี้ นั่นเป็นของปลื้มย่อย ครั้นสำเร็จมาแล้วท่านจึงเป็นไปตามนั้น จึงไม่เหมือนกันมันเป็นอย่างนั้น ก็เหมือนอย่างสวนของเราเนี่ย เราทำสวนนี้ บางคนก็ปลูกชนิดเดียวหรือสองชนิดแล้วกัน บางคนพาดมันเต็มสวนเลย แล้วแต่ใครอยากได้อะไรก็ปลูกไปตามเรื่อง อันนี้มันก็แบบเดียวกัน เวลาสำเร็จแล้วก็เป็นอย่างนั้น

เพราะฉะนั้นจึงได้พูดถึงว่า พระพุทธเจ้าทรงตั้งเอตทัคคะแก่พระสาวก ๘๐ องค์นั้นท่านเล็งญาณดูแล้ว องค์นี้เคยตั้งความปรารถนามายังไง ผลเป็นยังไง เด่นยังไง ท่านก็ตั้งตามนั้น ๆ ท่านไม่ได้ตั้งสุมสี่สุมห้าท่านเล็งญาณดูเสียก่อน เล็งญาณดู ๆ เพราะฉะนั้นเวลาพระพุทธเจ้าพระองค์ใดก็ตาม ได้ทรงทำนายใครแล้วนั้น เรียกว่าลบไม่สูญเลย เช่น คนนี้ปรารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้า กำลังเป็นพระโพธิสัตว์ ปรารถนาพุทธภูมิจะเป็นพระพุทธเจ้าข้างหน้า พระพุทธเจ้าทรงเล็งญาณดูแล้วยืนยันแล้วว่านี่ ในภพนั้นก็ภพนั้นเธอจะได้เป็นพระพุทธเจ้าชื่อว่าอย่างนั้น แล้วสาวกข้างซ้ายชื่อว่าอย่างนั้น ข้างขวาชื่อว่าอย่างนั้น นี่ยังไงก็ลบไม่สูญเลย แน่แล้วนั้น จะต้องถึงจุดนั้นเลย ถ้ายังไม่ได้ทรงทำนายแล้วพลิกได้นะ คือจะไปนี่ยังไม่ถึงไหนเลย ปลื้มออกเสียจากพุทธภูมิไปเป็นสาวกภูมิก็ได้

อันนี้ก็ยกตัวอย่างเช่นหลวงปู่มั่นเรา ท่านเคยเล่าให้ฟัง ที่แรกท่านปรารถนาเป็นพุทธภูมิท่านว่านั้นนะ เพราะฉะนั้นลวดลายของท่านจึงมี ความรู้ความฉลาดนี้เป็นลวดลายของพุทธภูมิยังติดอยู่ในนั้นนะ ที่นี้เวลาท่านพิจารณาพอจะเข้าได้เข้มที่ไร เรื่องพุทธภูมิผ่านมาแล้วท่านว่านั้นนะ จิตพอจะเข้าด้ายเข้าเข็มที่ไร มันจะพุ่งที่ไร พุทธภูมิจะผ่าน

เข้ามา ๆ ก็ทำให้อาลัยเสียดายพุทธภูมิ ถอยเสียท่านว่านั่นนะ พอกำหนดเข้าไปที่จะเข้า
 ด้ายเข้าเข็มที่ไร เรื่องพุทธภูมิจะสวนกันเข้ามาเลย เสียดายพุทธภูมิก็ถอยเสีย ที่นี้หลาย
 ครั้งต่อหลายครั้ง เอ้ ว่าเป็นพุทธภูมิก็ไม่ได้ประมาณพระพุทธเจ้า ความสิ้นกิเลสสิ้นด้วย
 กัน เป็นแต่เพียงทำประโยชน์ให้โลกได้มากน้อยต่างกับสาวกเท่านั้นเอง เราได้แค่นี้
 เราก็อะละ เราไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้าก็ตาม ขอให้จิตบริสุทธิ์อย่างเดียวแค่นี้ก็อะละ

พออย่างนั้นท่านก็ขอยุติอธิษฐานเป็นพุทธภูมินะ จากนั้นจิตก็พุ่งเลยท่านว่า
 อย่างนั้นแล้ว อารมณ์อันนี้ไม่ครบ นี่ก็ยังไม่ได้รับลัทธพยากรณ์ พระพุทธเจ้าพระ
 องค์ใดพระองค์หนึ่งยังไม่พยากรณ์ ถ้าลงได้พยากรณ์แล้วยังไงก็กลับไม่สูญเลย พุ่งถึงนั้น
 เลย ถึงจุดนั้นเลย เรียกว่าลบไม่สูญ ต้องเป็นอย่างนั้นแน่นอน ถ้ายังไม่ได้นายนี้มัน
 เอียงได้ เอียงนั้นเอียงนี้ไปได้ อย่างหลวงปู่มันท่านเล่าให้ฟัง เพราะฉะนั้นนิสัยพุทธภูมิ
 ของท่านจึงมีอยู่ ลวดลายของพุทธภูมิยังมี ความรู้ภายนอกภายในอะไรนี้คล่องแคล่ว
 ทุกอย่าง เรื่องจิตรวมฟาดนี้เหาะเหินฟ้า ใครจะเก่งยิ่งกว่าท่านอาจารย์มันวะ ฟีบนี้ลง
 พื้นปฐพีฟีบไปเลย ผิงนี้ก็ขึ้นเลย อันนี้ท่านเล่าให้ฟัง จนกระทั่งท่านอาจารย์เสาร์ท่านว่า
 ท่านนี้มันผาดโผนเกินไป

ท่านอาจารย์เสาร์ท่านไม่ค่อยชอบพูด ท่านปรารภนาพระปัจเจกภูมิแต่ท่านก็
 พลิกอย่างเดียวกัน เพราะฉะนั้นนิสัยท่านจึงไม่ชอบพูด นั่งที่ไหนเหมือนหัวต่อไม่พูดไม่
 คุยกับใครเลย ถ้าจะพูดก็ เออ พวกนี้ทำบุญนะ บาปมันเผาหัวเต้ เท่านั้นแหละไม่มาก
 บาปมันเผาหัวทั้งนั้นแหละ บุญเป็นความสุข เท่านั้นท่านไม่พูดมาก เป็นพระปัจเจก ที่นี้
 เวลาท่านอาจารย์หลวงปู่มันเรานี้เล่าเรื่องภาวนาสู่ท่านฟัง เล่าภาวนาที่แรกก็ฟาดไปแต่
 เรื่องปีติเรื่องตัวลอย สำหรับท่านหลวงปู่เสาร์นี่พอนั่งภาวนานี้ตัวลอยขึ้น ๆ ลอยที่แรก
 ขึ้นไปได้เมตรหนึ่ง พอรู้สึก เอ้ นี่เหมือนตัวลอย ลืมตาขึ้นมาจิตมันปล่อยหมดมันก็
 หนัก ตูมลงเลย เจ็บแหว โห้ย ตั้งหลายวันท่านว่า

คือมันเป็นทีแรกท่านสงสัย เอ้ นี่ทำไมมันเหมือนตัวลอยน้ำท่านว่านั่น เหมือนว่า
 ตัวลอยขึ้น ๆ เลยลืมตาขึ้น ลืมตามันสูงจริง ๆ เลยตกใจ จิตเลยออก ออกก็ตูมเลยซี
 มันไม่มีกำลังพยุงใช้ไหมละ ตั้งแต่นั้นมาท่านเลยทดลองใหม่ เอาใหม่ ที่นี้ท่านเอา เช่น
 อย่างท่านเอาเศษไม้หรือเอาอะไรไปเหน็บไว้ เพื่อความแน่นอนท่านว่า พอมันลอยขึ้น
 ไป คือพยุงจิตไว้วะ นี่ละถ้ามันเจ็บแล้วต้องเข็ดเข้าใจไหม ต้องพยุง ที่นี้พยายามดูพอ
 ขึ้นไป ๆ ไปถึงหญ้า พอถึงหญ้าแล้วท่านก็เอามือค้ำ จับเอาอันนี้ออกมาแล้วท่านค่อย
 ลืมตา จิตท่านก็ยับยั้งเอาไว้วะไม่ปล่อย ถ้าปล่อยก็ตูมเลย ค่อยพยุง ๆ แล้วค่อยลง ๆ
 ก็ถึงพื้น นี่พลังของจิตพยุงไว้ ถ้าปล่อยอย่างที่ท่านตกใจนั้นนะพอขึ้น โอ้ย มันตก พอ
 ว่านั่นจิตมันออกหมดทั้งตัวมันก็ตูมเลย จากนั้นมาท่านก็พยุง

นี่ท่านพูดถึงเรื่องจิตของท่าน จิตของท่านเป็นอย่างนี้นะ จิตของผมนั้นไม่เป็น
 อย่างนั้นว่างั้นนะที่นี้ มันเป็นอย่างใจเราว่า โอ๊ย เวลามันลงนี้ฟาดนี้ทะเลแผ่นดินนี้ไม่มี
 เหลือพุ่งลงเลย พื้นพิภพพิเภบที่ไหนก็ไม่ทราบ เวลามันขึ้นก็พุ่งเลย โอ๊ย มันพิลึกท่าน
 ท่านไม่พูดมากละ พิลึกท่าน ท่านพูดอย่างนี้นะ จิตของผมนั้นไม่เป็นอย่างนั้นเป็นอย่าง
 นี้แหละว่า จิตของท่านมันพิลึกท่านว่า นี่คือการผัดโผนของจิตหลวงปู่มันเรานี้ไป
 แบบหนึ่ง ส่วนหลวงปู่เสาร์นี้ก็ไปอย่างนั้นแหละ ไปเรียบ ๆ นี่ก็อัฐิเป็นพระธาตุเหมือน
 กันนะ หลวงปู่เสาร์อัฐิก็เป็นพระธาตุ หลวงปู่มันก็เรียกว่าเป็นมาแล้ว นั่นก็เป็นตั้งแต่นั้น
 แหละ ตั้งแต่มรณภาพแล้วที่แรก หลวงปู่เสาร์ก็เป็นเหมือนกัน ท่านเป็นคู่กันนะไปที่
 ไหนไปด้วยกัน ท่านติดกันมาแต่นั้นแหละ นี่ละสององค์นี้เบิกกรรมฐานเรานะ จากนั้นก็
 หลวงปู่มันเป็นผู้เบิกจริง ๆ เบิกกรรมฐาน จึงได้มีร่องรอยมาจนกระทั่งทุกวันนี้มาจาก
 หลวงปู่มันเรา

วันนี้วันเสาร์เพราะฉะนั้นคนจึงมาก เราต้อม ๆ ออกไปเมื่อเช้านี้ ตอนเจ็บบ ๆ
 พระออกบิณฑบาตใหม่ ๆ เห็นว่าคนเจ็บบ ๆ เลยต้อม ๆ ไปดูศาลาเขาสร้าง ไปเห็นคน
 เต็มอยู่เลยหลบไปทางนี้เดี๋ยวแล้วกลับเข้ามาเลย ที่แรกว่าจะไปดูนั้น คนมากเลยไม่ไป
 ไม่ได้คิดว่าเป็นวันเสาร์ วันเสาร์-วันอาทิตย์คนมาก ตอนเข้ามาอยู่มากอยู่เสมอ พระวัดนี้มี
 มากตลอดนะ ๔๐-๕๐ ตลอด ต้องกดเอาไว้ไม่ขึ้นไม่ได้ มาเรื่อย พระเก่าอยู่นี้ออกไป
 เทียววิเวก พระใหม่ก็สวมเข้ามา ๆ ที่อยู่ในวัดนี้ที่ไม่ฉันเยอะนะ อยู่ในนี้ไม่ใช้น้อย ไม
 น่าจะต่ำกว่า ๑๐ แหละ อย่างนี้เป็นประจำ

ส่วนมากวัดนี้ท่านไม่ค่อยฉันจังหันนะ ก็เลยเดินตามรอยเราที่เราเล่าให้ฟัง เรา
 บอกว่านี่ไม่ใช่คำสั่งไม่ใช่คำสอน เป็นคำบอกเล่าธรรมดาที่ได้ปฏิบัติมา ตามจรตินิสัย
 ของผู้บำเพ็ญเรากี่ว่านั้น ในรุดงค์ ๑๓ เป็นแบบตายตัว บางอย่างไม่มีในแบบนั้นก็ตาม
 แต่เป็นความถูกต้องแล้วก็เรียกว่าเป็นธรรมด้วยกัน เช่น อดอาหารท่านก็ไม่มีในรุดงค์
 ๑๓ แต่มีอยู่ในบุพพสิกขา ก็เห็นอยู่นี้แหละ คือการอดอาหารท่านมีแยกไว้สองภาค อด
 อาหารมีในบุพพสิกขา บุพพสิกขาด้านหนึ่งเป็นวินัยด้านหนึ่งเป็นธรรมท่านอธิบายไว้
 เรื่องธรรม ไปเห็นในบุพพสิกขาว่า ถ้าอดอาหารเพื่อโอ้อ้อเพื่ออวดแบบโลก ๆ แบบหยาบ
 ทรามว่างั้นเถอะ ปรับโทษทุกอริยาบถความเคลื่อนไหว ปรับโทษตลอดเลย อันนี้ห้าม
 เต็ดว่างั้นเถอะ ถ้าอดเพื่ออรรถเพื่อธรรม บำเพ็ญความ پاکเพียรแล้วอดเถิดเราตถาคต
 อนุญาต นี่ท่านก็บอกอย่างนั้นเลย

แล้วก็ทรงชมเชยกับการฉันน้อยอีก เวลาพระสาวกเข้ามาเฝ้าท่าน มาพูดถึงเรื่อง
 การโคจรกับบิณฑบาต เหมาะสมกันดีกับท่านไปบำเพ็ญสมณธรรมในที่นั้นท่านว่างั้นนะ
 ฉันอาหารแต่น้อย ๆ มีบ้างไม่มีบ้างท่านสะดวกสบายว่างั้น พระมาเล่าถวายท่านนะ เอ้อ

ใช้แล้วเราตั้งแต่มียามากเราก็ไม่ได้ฉันมากทำนวางั้นนะ มีมากก็ตาม ธาตุชั้นธาตุดิบ พอดียังใจ เราฉันแต่น้อยเพียงเท่านั้น ถ้ามากกว่านั้นธาตุชั้นธาตุดิบไม่สะดวก เราตาคตมัก จะฉันแต่น้อย ๆ อันนี้ก็มีในธรรม เรียกว่าท่านชมเชย การผ่อนอาหารอดอาหารนี้ท่าน ชมเชยถ้าอดเป็นธรรมนะ ถ้าอดเพื่อไอ้เพื่ออวดนี้ปรับโทษตลอดเลย นี่ท่านก็ห้ามขาด ไว้แล้ว อันนี้ไม่มีในรูปดงค์แต่ก็มีในที่อื่น ทรงอนุญาตเหมือนกัน

นี่ก็เหล่าให้หมู่เพื่อนฟัง ว่าสำหรับผมเองผมก็เคยทำในรูปดงค์ ๑๓ เช่นอย่างอด นอนนี้ผมก็เคยอด คือเนลัชชี่แปลว่าอดนอนเป็นก็คืนก็แล้วแต่เจ้าของตั้งสัจจอธิษฐาน แล้วภาวนา ถ้าดีในทางอดนอน องค์นั้นก็มักจะขอบอดนอนไปบ่อย ๆ ดีในทางไหนก็ มักเป็นอย่างนั้น แต่เรานี้ลองดูแล้วอดนอนไม่เป็นท่านะ ไม่ทราบว่ามีคืน ๓ คืน ๔ คืนก็ เราที่ไปหมดเลย อ้าว ทำไมเป็นอย่างนี้ แทนที่จะมีสติตั้งคลองตัวกลับไม่มี ไม่เอา พลิกใหม่ มาผ่อนอาหารลองดู แล้วผ่อนอาหาร เอ้ ชอบกลดี เอ้า อด พอดปีบอ้าวดี ขึ้น ๆ เอาอด พอดได้จับนี้แล้วเลยไม่ปล่อย นี่เรื่องราวมันนะ ตั้งแต่ออกปฏิบัติจับอันนี้ ได้แล้วก็ไม่ปล่อยเลย มักจะผ่อนกับอด ๆ ส่วนมากมีแต่อด ภาวนานี้ โห มันจะเหาะ เห็นเดินฟ้านะ ร่างกายเราอ่อนเท่าไร ๆ จิตมันยิ่งผิง ๆ นี่ชิมันเดียวกัน

บางที่ถึงขนาดออกมาเรียกว่ากิเลสเกิดนะ กิเลสเกิด-เกิดยังใจ บางที่ บิณฑบาตในหมู่บ้านเขายังไม่ถึงหมู่บ้านทั้ง ๆ ที่เรากำหนดไว้แล้วว่าถ้าเลยวันพรุ่งนี้ไป แล้วไปบิณฑบาตมากแล้วจะไม่ถึงบ้านเขา มันไกลและเหนื่อยมากคนอดอาหารหลายวัน ถึงบิณฑบาตมาฉัน ถึงขนาดนั้นพอไปถึงกลางทางไปไม่ไหวแล้ว ไปนั่งพอนั่งอยู่ได้สัก เดี่ยวขึ้นเลยนะเสียบ ๆ ก็จิตกับสติมันอยู่ด้วยกัน ขึ้นเป็นการชู้ว้างั้นเถอะนะ นี่เห็นไหม ท่านอดอาหารเพื่อจะฆ่ากิเลสให้ตาย แต่เวลานี้กิเลสยังไม่ตาย ท่านกำลังจะตายก่อนรู้ ใหม่วางั้นนะ มันขึ้นนะ นี่เรียกว่าชู้เราให้เราอ่อนแอทางกำลัง ทางนี้ก็ขึ้นรับกันเลย การ กินนี้ก็กินมาตั้งแต่วันเกิดจนกระทั่งปานนี้ไม่เห็นวิเศษวิโสอะไร อดเพียงนี้จะตายหรือ เอ้า ตายก็ตายซี มันแก้กันผิงเลย นี่เรียกว่าธรรมเกิด

ที่แรกกิเลสเกิดคัดค้านต้านทานเราให้อ่อนแอ ที่นี้ธรรมเกิดก็อย่างว่า กินมาตั้ง ตั้งแต่วันเกิดไม่เห็นวิเศษวิโสอะไร อดเพียงเท่านี้จะตายหรือ เอ้า ตายก็ตายซี มันก็พุงรับ กันมันก็ผิงตามเดิม ที่นี้เวลาเราอดอาหาร โอ้ย ผู้ภาวนาที่ถูกกับอันนี้ไม่ต้องมีใครบอก มันรู้เองนะ เราอดอาหารหลายวันไปเท่าไร ใจส่วนว่างนอนนี้มาจากอาหารรู้ด้วยกันร้อย เปอร์เซนต์ ถ้าอาหารดิบ ๆ ดี ๆ แล้วนอน โอ้ย ไม่อยากลุกขึ้นก็เกียจก็มากด้วยนะ ถ้า อาหารไม่ค่อยดี นั่นท่านว่าอาหารสัปปายะ คือเป็นความสะดวกสบายแก่ร่างกายก็ไม่ กำเริบเสิบสานและสะดวกแก่การภาวนาคลองตัว นี่เรียกว่าอาหารสัปปายะ ที่นี้เวลาเรา อดอาหารมาหลาย ๆ วัน อดวันหนึ่ง วันสองยังมีง่วงอยู่บ้างนะ ง่วงหลับง่วงนอน พอดถึง

วันสามวันสี่ไปแล้วหายเจ็บเลย นั่งนี่เหมือนหัวตอ จิตนี้แน่ ถ้าพูดเรื่องสมาธิก็แน่ ถ้าพูดถึงเรื่องปัญญานี้คล่องตัว ๆ

มันดีทุกอย่างเรื่องอดอาหารสำหรับเราเองนะ เราไม่ได้พูดทั่วไป ถ้าอดอาหารแล้วมันดีทุกอย่าง ทางสมาธิก็ละเอียดทางด้านปัญญาคล่องตัว ๆ ไม่ว่าจะขั้นไหนของสมาธิขั้นใดของปัญญามันจะเสริมทุกชั้นทีเดียว เพราะฉะนั้นเราถึงปล่อยไม่ได้ ถึงขนาดว่าต้องเสียมาตั้งแต่พรรษา ๑๐ ออกพรรษา ๗ ชัดอยู่ ๓ ปีท้องก็เสีย นั่นเริ่มอดอาหารแล้ว ทีนี้เวลาเราอดไปเท่าไรธาตุชั้นธมน์อ่อนลง ๆ ทีนี้มันก็ทะเลาะกันละซี ธาตุชั้นธมน์ก็จะตาย ก็จะไปฉัน อันนี้ถ้าไปฉันให้แล้วเหมือนรถบรรทุกของหนัก แน่เป็นอย่างนั้นนะ อึดอาดไม่คล่องตัว ทางจิตไปอย่างนั้นนะ เพราะฉะนั้นมันถึงได้ทะเลาะกัน แต่เราเป็นผู้พิพากษาเองจะยากอะไร ก็อดบ้างอิมบ้างนั่นแหละดี เท่านั้นพอ มันจะตายจริง ๆ ก็บิณฑบาตให้ฉันเสีย พออยู่ได้ก็อยู่ไป นี่เรียกว่าเราตัดสินเอง อดบ้างอิมบ้างแหละดี เอาตรงนั้นเสีย

วันนี้ตั้งเกือบ ๑๐ โมง เพราะวันนี้ไม่ตั้งใจจะไปไหน เลยนั่งอยู่นาน ถ้ามีธุระจำเป็นจะไปก็พุ่งเลย วันนี้ไม่ค่อยมีธุระจะไปไหน ออกนี่ก็เข้าทางจงกรม มากก็พักนิดหน่อยพอสมควรแล้วก็ออกไปสนามบิน ไปนี้ก็จะว่าคนจะมากแหละ เทศน์ก็ให้ได้สัดส่วนกับผู้มาฟัง ๆ พระมีมากขนาดไหนประชาชนขนาดไหน มันจะแบ่งสัดส่วนของมันให้พอดีพอดี ทางพระก็ไปธรรมะประเภทหนึ่ง ทางโยมก็ไปประเภทหนึ่ง มันหากไปของมันเอง เราไม่ยากพูดมาก ใครจะไปรู้อย่างที่เรารู้เราวางใจพอดี มันเป็นของมันเองเรื่องอย่างนี้ เราสงสารพระอยู่มากนะ

เมื่อเช้านี้พูดถึงเรื่องการก่อสร้างก็ยังไม่จบก็เลยเตลิดไปนะ รุกขมูลเสนาสน์แล้วไปใหญ่เลย การก่อสร้างเป็นข้าศึกต่อการภาวนามากเท่าไร มาก ครั้งพระพุทธเจ้าท่านไม่สนใจการก่อสร้างนะ เห็นที่สร้างนางวิสาขาสร้างวิหารหลังหนึ่งถวายพระพุทธเจ้าชื่อบุพพาราม อันนั้นท่านรับสั่งให้พระโมคคัลลาน์มาเป็นผู้คอยดูแล พระโมคคัลลาน์ก็เป็นพระอรหันต์จะเสียหายอะไรใช้ไหม ท่านก็เป็นผู้คอยมาดูแลแนะนำพวกช่างเท่านั้นเองนอกนั้นไม่เห็นมี ไปที่ไหนเป็นยังงัยอยู่ปานนั้น เป็นยังงัยอยู่เขาลูกนั้น เป็นยังงัยอยู่ถ้ำนั้นภาวนาเป็นยังงัย ๆ ท่านว่างั้นนะ ในตำราเปิดไว้อย่างนี้เลย ไม่ได้ว่าตรงนั้นกุฏิใหญ่ขนาดไหน วิหารใหญ่ขนาดไหน ท่านไม่เห็นพูด ศาลาก็ชั้นก็ห้องก็หับท่านไม่เห็นถามหา มีแต่เป็นยังงัยภาวนา ๆ นั้น จิตมันเป็นยังงัย ทางนั้นก็ทูลออกมาถวายธรรมะออกมา ท่านก็แก้ปืบ ๆ ๆ ไล่เข้าป่า ๆ อย่างนั้นตลอดเวลา

นี่ผู้ท่านเสาะแสวงหาบรรคหาผลท่านไม่ได้หุหุหุข้างนอก แต่ท่านหุหุหุในศีลสมาธิปัญญาของท่าน เรื่องมรรคผลนิพพานหุหุหุ ๆ สว่างจ้าภายใน ข้างนอกอยู่ที่

โหนอยู่ได้สบาย อยู่ง่ายกินง่ายนอนง่ายไปง่าย ไม่มีใครกินผู้มุ่งธรรม ถ้ามีธรรมในใจ
ไม่ยุ่งยากนะ ไม่ว่าพรวาสประชาชนญาติโยมและพระนะ ถ้าใครยุ่งยากมากคือว่ากิเลส
มันหนามากมันจะตาย ไม่รู้จักตายเลย ได้ทำอะไรไม่พอ ๆ ลืมเป็นบ้าไปตลอดป่าช้าไม่มี
เวลาตายก็นิมนต์ไปกว้านเอาพระมา กุสลา ฐมมา ถ้ามาหาหลวงตาบัวฟาดหน้าผาก
มันเลยเข้าใจใหม่ละ เอาละไปละพอ เลยไม่ลุ่มลึกคนถ้าเราไม่ลุ่มเสียอย่างเดียว วันนี้ก็
นานอยู่นะเทศน์วันนี้ โถ ไม่ใช่เล่นนะชั่วโมงกว่าตั้งแต่เราเริ่มพูดนะ ๔๕ นาที นี่มันฟาด
ถึง ๕๕ นาทีแล้ว ชั่วโมงกับ ๕ นาทีแล้ว

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ท้นต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet
www.luangta.com หรือ www.geocities.com/bantadd